

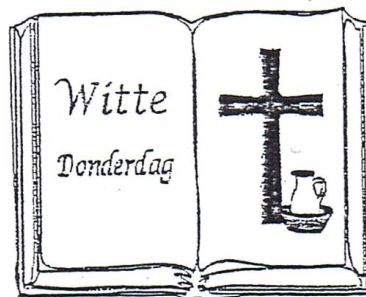
WITTE DONDERDAG; HEILIG AVONDMAAL

Gertrudiskerk Lytsewierrum

Donderdag 2 april 2026; 19.30 uur

Voorganger: Ds. Gerrit Groeneveld

Organist : Gerk Venema

Schriftlezingen: Exodus 16:11-15

Exodus 17:1-4,7

Mattheüs 26:26-30

Overdenking.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus. We horen in het evangelie dat Jezus vlak voor Pesach, het Joodse Paasfeest, voor Joodse mensen is dat het feest van de bevrijding uit de slavernij in Egypte, zijn toevlucht heeft gezocht in een dorp vlakbij Jeruzalem, Bethanië. Huis van de armen betekent dat woord.

Daar overnacht Hij, maar Jezus gaat al gauw naar Jeruzalem terug, omdat Hij zich geroepen voelt om te doen wat God van hem vraagt, waarvoor hij juist nu het er op aankomt, niet weg wil lopen.

Hij gaat met zijn leerlingen naar een wat groter huis, met een bovenzaal, waar ze met elkaar de Paasmaaltijd gaan vieren. Tijdens die maaltijd van het Joodse Pasen, Pesach, gaan brood en wijn rond wordt met liederen en gebeden de bevrijding uit Egypte gevierd. Er wordt aan tafel gelezen uit het boek Exodus, net zoals wij dat vanavond ook hebben gedaan. Alles gaat zoals het altijd ging, maar het krijgt nu met Jezus ineens een heel nieuwe lading en betekenis door wat Hij zegt en doet en vooruitlopend op wat er met Hem zal gebeuren.

We horen in de lezingen uit het boek Exodus over de tocht van het volk Israël door de woestijn. Het volk weet zich door God bevrijd uit Egypte en is op weg naar het beloofde land. Maar de tocht daarheen duurt jarenlang en onderweg begint het gemor, zoals mensen kunnen klagen en zeuren als het hen niet naar de zin gaat. Wat dat betreft is er nog maar weinig veranderd. Het volk klaagt: Wanneer krijgen we nou dat beloofde land te zien? Het duurt toch veel te lang? Laten we vandaag er het beste van maken. Wat later komt ligt, weten we niet, dat ligt allemaal in het duister. Wij verlangen terug naar de vleespotten van Egypte. Wat hebben we hier in de woestijn te zoeken.

Aardse zekerheid lokt ons veel meer dan wat we maar moeten geloven en misschien nooit zullen zien. Dat gold toen en het geldt ook vandaag, we zien het overal gebeuren dat het geloof wordt ingeruild voor wat direct voorhanden ligt. Dat geldt ook voor veel christenen en anderen gelovigen. Vandaag moeten we onze zekerheid zoeken, wat er morgen gebeurt weten we niet.

Nadat Jezus Jeruzalem was binnengekomen, kwam, na het enthousiaste Hosanna van de mensen aan de kant die in Hem een aardse bevrijder zagen die hen zou verlossen van de Romeinen, het gemor en de kritiek, vooral nadat hij het had aangedurfd om de tafels van de geldwisselaars en de verkopers van offerdieren op het tempelplein omver te gooien. In zijn ogen moest de tempel een plaats van gebed zijn en geen plaats van commerciële handel met door elkaar heen schreeuwende verkopers. Jezus had de durf om hun bedrijf openlijk ter discussie te stellen, maar vanaf dat moment werden de messen geslepen en begonnen de godsdienstige leiders met elkaar te overleggen wat ze konden doen om van Hem af te komen. Wie is Hij om ons te vertellen wat wij moeten doen en laten? Kom nou. Dat bepalen wij.

Het optreden van Jezus kwam ter ore van de leden van het Sanhedrin, het Joodse gerechtshof. Ze kwamen in allerijl bij elkaar om een vonnis voor te bereiden. Het was niet de bedoeling om dat in een eerlijk proces te doen, maar om van Hem af te komen en Hem ter dood te brengen. Hoe sneller deze zaak kon worden afgehandeld, hoe beter. De Romeinse politie werd door deze godsdienstige leiders getipt om hem, zodra het Sanhedrin zich had uitgesproken, op te pakken, deze onruststoker die zich uitgaf voor de Messias en hun gezag kon ondermijnen. Overal waren er in die tijd opstootjes gaande van mensen die met Messiaanse pretentie een einde wilden maken aan de Romeinse overheersing.

De Romeinse gezagsdragers en oproerpolitie waren maar al te graag bereid om deze opstootjes de kop in te drukken. Dit alles speelde mee op de achtergrond toen Jezus op die donderdagavond met zijn leerlingen bij elkaar kwam om de maaltijd te gebruiken.

Wat doet Jezus? Hij doet iets onverwachts, iets heel bijzonders. Hij verzekert zijn leerlingen dat God net als indertijd met Mozes voor zijn volk zal zorgen. Het offeren van het paaslam herinnert eraan dat Hij moet heengaan, sterven, maar dat is niet het laatste. God zal opnieuw een teken van bevrijding sturen. Hij zal zijn Geest, de Geest die in Jezus was, sturen om zijn leerlingen te verzekeren van zijn aanwezigheid. Hij zal de leerlingen dan geven wat ze nodig hebben om vol te houden, ja ook als ze worden bedreigd en tegengewerkt, of als het leven anders loopt dan gedacht of gewenst. Jezus sprak bij het breken van het brood over zijn lichaam dat voor ons gebroken en bij de wijn over zijn bloed dat voor ons vergoten wordt als verzoening van onze schuld. Dat was het volstrekt nieuwe waaraan we steeds mogen vasthouden. Tijdens onze avondmaalsvieringen herinneren die woorden ons eraan dat Hij bij ons blijft zoals God zorgde voor manna, voedsel in de woestijn. Zo krijgen de paasverhalen uit het boek Exodus ineens een verrassend nieuwe betekenis.

We horen in die verhalen de namen Massa en Meriba. Dat zijn Hebreeuwse namen. Massa betekent beproeving en Meriba betekent strijd, ruzie. Het volk wordt in de woestijn op de proef gesteld en dat geldt ook voor ons als we worden beproefd. Juist dan komt het erop aan om vol te houden, te blijven geloven in Gods bedoelingen.

Toen het volk Israël werd beproefd in de woestijn konden ze het niet volhouden. Ze besloten om een beeld van God te maken, dat binnen handbereik was, een gouden kalf. Ze maakte hun eigen godsbeeld waarvoor ze gingen dansen.

Is dit alleen maar een verhaal van toen. Ik denk het niet. Ook vandaag wordt er volop voor het gouden kalf gedanst in onze zucht naar roem en eer en zoeken we onze zin in ijdelheid en vertoon. Met de naam van God op onze lippen worden oorlogen gesanctioneerd en wapens geheiligd. Er worden gebedsdiensten gehouden om God te vragen om zijn zegen voor de oorlogen die wij mensen beginnen. Alsof het om heilige oorlogen gaat. De dans om het gouden kalf is volop gaande in onze zucht naar rijkdom en macht, naar steeds hogere prestaties en steeds nieuwe veroveringen. Dit welvaartsevangelie steekt in onze tijd steeds meer de kop op en miljoenen gelovigen luisteren er graag naar. Maar als we ons daaraan verliezen raken we gemakkelijk de Geest kwijt die God ons schenkt. Dan volgen we niet zijn stem, doen niet wat Hij van ons vraagt.

Ook vandaag kunnen we niet om Massa en Meriba heen, de beproeving en strijd van het bestaan. Geen mens ontkomt aan die strijd, we worden er dagelijks mee geconfronteerd, of dat nu in het leed van een ander is, of in dat van onszelf. De vraag is: Wat doen we dan, waardoor laten we ons leiden, waar kiezen we voor, voor wat van waarde is of voor zaken die ons bij God en onze naaste vandaan trekken.

Het woord, Meriba, betekent strijd, ruzie, 'nocht oan ûnnocht', de ziekelijke zucht om anderen verdacht te maken, om goede bedoelingen van mensen belachelijk te maken of te wantrouwen. Het leidt tot tweespalt en onenigheid zoals we tegenwoordig in heel veel landen zien gebeuren, helaas ook in het onze. Ruziemaken, morren is wat mensen doen uit onvrede. Het verhaal van toen wordt steeds opnieuw geschreven.

Nadat Jezus de tempel had gereinigd begon het gemor en geroep, het stak op als een storm. De door de godsdienstige leiders opgehitste menigte riep: Kruisig Hem, we willen van Hem af, die onruststoker. "Lass ihn kreuzigen" laat Bach tot 2x toe zingen door de menigte in de Matthäus Passion. Die zelfde mensen die eerst Hosanna riepen, vragen nu om zijn kruisdood. Hoe is dat toch mogelijk? Maar laten we niet denken dat het alleen maar anderen zijn die dat doen. Ook in ons kan zomaar die onvrede groeien en de behoefte om weg te kijken of de schuld bij een ander te leggen. Als mensen gaan mopperen wordt het klimaat van vertrouwen aangetast, wordt er achter de rug om gekletst en gaat dat altijd ten koste van de opbouw van een gemeenschap.

De stichter van de Benedictijnse orde, Benedictus, die ons belangrijke kloosterregels heeft nagelaten, zegt dat God ons een belangrijk middel geeft om dat gemor en geklets tegen te gaan: het spreken van goede, opbouwende woorden, het tonen van blijmoedigheid die als een balsem voor de zielen werkt. Blijmoedigheid komt niet vanzelf, daar is - het woord zegt het al - moed voor nodig. Je moet je er door Gods Woord en Gods Geest als het ware in oefenen.

Want als je dat doet en je toont je een blijmoedig mens, zal dat altijd zijn vruchten afwerpen in de gemeenschap. Zo 'n gemeenschap wordt opgebouwd in plaats van ondermijnd.

Wat God geeft en doet is ons voeden, met woorden en tekens, met liefde die blijft, met vrede die ons verstand te boven gaat. Hij geeft ons iedere dag wat we nodig hebben, zodat we ook in de onzekerheid en onrust van het bestaan aan Hem vasthouden en niet gaan mopperen en zeuren. Dit manna houdt de levenslust erin, de blijmoedigheid, de vrede, al die vruchten die al vooruitwijzen naar de vruchten die we eens zullen plukken in het nieuwe land.

Er is Eén geweest die de weg met God helemaal heeft afgelegd, ondanks alle gemor, strijd en pijn. Die heeft volgehouden tot het einde en die deze weg heeft volbracht, ja ook toen wij het lieten afweten. Het is die Heer die ons vandaag in brood en wijn voedt met zijn liefde en leven. Het is die Heer die voor ons de doortocht mogelijk maakt, die we uit onszelf zo moeilijk of helemaal niet kunnen maken, Hij voert ons uit onze zonde in de genade en uit de dood in het leven. Het is dankzij Hem dat we het genadebrood eten en de wijn proeven die ons een voorsmaak geeft van het beloofde land. Hij trekt ons omhoog, en vooruit, neemt ons bij de hand en leidt ons naar onze bestemming, Amen